

- 1c. Har patienten vårdats enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)?
När? _____
- 1d. Har patienten vårdats enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT)?
När och under vilken diagnos? _____
- 1e. Har patienten vårdats enligt lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV)?
När och under vilken diagnos? _____
- 1f. Har patienten under de senaste sex månaderna varit intagen på kriminalvårdsanstalt, behandlingshem eller motsvarande?
2. Har patienten någon gång behandlats med aversionsmedel (till exempel Antabus, Dipsan) eller andra läkemedel (till exempel Campral, Revia)?
När och med vilket läkemedel? _____
3. Har patienten någon gång deltagit i behandlingsprogram avseende alkohol, narkotika eller läkemedel?
När? _____

F. Substansberoende (kriterier enligt DSM-IV)

Framkommer anamnesticke uppgifter om:

1. **tolerans**, definierat som behov av påtagligt ökad mängd av substansen för att uppnå rus eller annan önskad effekt *eller* påtagligt minskad effekt vid fortgående bruk av samma mängd av substansen?
2. **abstinens**, vilket visar sig i abstinenssymptom *eller* att substansen intas i syfte att lindra eller undvika abstinenssymptom?
3. att substansen ofta används i större mängd eller under en längre period än vad som avsetts?
4. att det finns en varaktig önskan om eller misslyckade försök att begränsa eller kontrollera substansbruket?
5. att mycket tid ägnas åt att försöka få tag på substansen, nyttja substansen eller hämta sig från substansbrukets effekter?
6. att viktiga sociala aktiviteter, yrkes- eller fritidsaktivitet överges eller minskas på grund av substansbruket?
7. att bruket av substansen fortgår trots vetskap om fysiska eller psykiska besvär som sannolikt orsakats eller förvärrats av substansen?

Sammanfattning:

Om minst tre kriterier under F har uppfyllts under en och samma tolv månadersperiod ska diagnosen beroende ställas.

Har patienten vid någon tidpunkt uppfyllt kriterierna i DSM-IV för att få diagnosen beroende?

Om ja, för vilka substanser? _____

G. Missbruk

Framkommer anamnesticke uppgifter om (1-4 avser kriterier enligt DSM-IV):

1. upprepat substansbruk som leder till att individen misslyckas med att fullgöra sina skyldigheter på arbetet, i skolan eller i hemmet (till exempel substansrelaterad upprepat arbetsfrånvaro eller dåliga arbetsprestationer, substansrelaterad frånvaro, avstängning eller relegering från skola, substansrelaterad vanskötsel av barn eller hushåll)?
2. upprepat substansbruk i situationer där det medför betydande risker för fysisk skada (t.ex. substanspåverkan i samband med bilkörning, arbete med maskiner)?
3. upprepade substansrelaterade problem med rättvisan (t.ex. att vid upprepade tillfällen bli arresterad för substansrelaterat störande beteende)?

Läkarens signatur

5. Finns tecken på allvarlig kognitiv störning, t.ex. vad gäller uppmärksamhet, omdöme, minne, visuospatiala eller psykomotoriska funktioner?
6. Finns vid undersökning tecken på påverkan av psykoaktiv substans (t.ex. alkoholdoft, onormal uppyrmdhet, sedering, abnorm pupillstorlek/-reaktion)?
7. Finns vid undersökning tecken på abstinens från alkohol, narkotika eller läkemedel (t.ex. handtremor, svettning, pulsökning)?
8. Finns vid undersökning tecken på skadligt bruk av psykoaktiv substans (t.ex. spider naevi, palmarerytem stickmärken)?

Kommentarer: _____

J. Laboratorieprover (alternativt bifogas kopia av laboratorielista)

Referensområdet för blodprover ska anges. Provresultat över referensområdet ska bedömas och kommenteras. Lägsta antal provtagningar gällande blod och urin och föreskrivet intervall mellan dessa framgår under "Upplysningar" sist i blanketten eller, om annat föreskrivits, förelagts eller beslutats.

Blodprover		Analysvärde					
		Datum	Datum	Datum	Datum	Datum	Datum
Analys	Referensområde						
CDT	%						
Gamma-GT	µkat/l						
ASAT	µkat/l						
ALAT	µkat/l						
MCV	fL						

Kommentarer: _____

Före urinprovstagning ska läkemedelsintag redovisas och kommenteras.

Urinprover	Datum		Datum		Datum		Datum		Datum		Datum	
	Ej påvisat	Pos. verifierat	Ej påvisat	Pos. verifierat	Ej påvisat	Pos. verifierat	Ej påvisat	Pos. verifierat	Ej påvisat	Pos. verifierat	Ej påvisat	Pos. verifierat
U-Amfetaminer												
U-Bensodiazepiner												
U-Cannabis												
U-Kokain												
U-Opiater												
Kreatininvärde under ref. värdet	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej
Övervakat prov												

OBS! Om substans påvisats vid screeninganalys ska verifikationsanalys utföras.

Kommentarer: _____

Läkarens signatur

Upplysningar till blanketten Alkohol, narkotika och läkemedel

Denna blankett kan användas vid diagnosen beroende eller missbruk samt för särskilt läkarutlåtande efter grovt rattfylleri. Blanketten bör även kunna användas i de fall då länsstyrelsen i övrigt kräver läkarutlåtande med avseende på lämpligheten att ha körkort från alkohol- och drogsynpunkt. Utredningen efter grovt rattfylleri syftar till att ta reda på eventuell förekomst av beroende, missbruk eller opålitlighet i nykterhetshänseende.

Vid diagnosen beroende eller missbruk samt efter grovt rattfylleri ska läkarintyget enligt 17 kap. i Vägverkets föreskrifter (VVFS 2008:158 ändrade genom VVFS 2008:166) om medicinska krav för innehav av körkort m.m. vara utfärdat av läkare med specialistkompetens i psykiatri eller annan specialistkompetent läkare med god kunskap om och erfarenhet av missbruksfrågor.

Läkarintyget ska vara utfärdat tidigast två månader före ansökan om körkortstillstånd.

I. Gällande krav vid diagnosen beroende eller missbruk.

Vid diagnosen beroende eller missbruk ska **varaktig nykterhet verifieras** enligt Vägverkets föreskrifter om medicinska krav för innehav av körkort m.m.

Läkarundersökning

Läkarundersökningen ska ske i enlighet med bestämmelserna i 12 kap. 18 och 19 §§ i föreskrifterna. Vid undersökningen ska läkaren uppmärksamma symptom på ett pågående beroende eller missbruk av substans som påverkar förmågan att köra motordrivet fordon. Även symptom på utveckling mot ett beroende eller missbruk ska uppmärksammas. Läkaren bör också beakta förekomst av blandmissbruk samt tidigare vårdtillfällen på grund av beroende eller missbruk.

Verifiering av nykterhet samt observationstid

Med verifiering avses att nykterheten kan visas genom

1. kontinuerlig läkarkontakt eller annan rehabilitering.
2. frekventa laboratorieprover under hela observationstiden avseende den eller de substanser som diagnosen relaterar till,
3. upprepade laboratorieprover som belyser förekomsten av annat substansbruk, och
4. ett läkarintyg som redovisar och bedömer nämnda förhållanden. Referensområdet för genomförda laboratorieundersökningar ska anges. Provresultat över referensområdet ska bedömas och kommenteras.

Vid diagnosen missbruk får dock kraven i 1-3 på verifiering frångås under förutsättning att det på annat sätt kan styrkas att prognosen är god.

Om andra psykoaktiva substanser än alkohol samt läkemedel som inte är av psykoaktivt slag men som ändå bedöms kunna påverka förmågan att köra motordrivet fordon, påvisats vid screeninganalys ska verifierande analys utföras. Vid urintoxikologisk undersökning ska övervakade provtagningar utföras och uppgift om urinens koncentration (kreatinivärdet) redovisas. Provtagning bör göras oannonserat.

Med **varaktighet** avses minst sex månaders och upp till två års observationstid med verifierad nykterhet vid svårt beroende. Avsteg från detta krav kan göras om förhållandena i det enskilda fallet särskilt motiverar detta. Vid bedömning av beroendets svårighetsgrad ska resultatet av tidigare behandlingsinsatser beaktas.

Vid vistelse på kriminalvårdsanstalt, behandlingshem eller motsvarande ska varaktig nykterhet visas för tiden efter frigivningen respektive utskrivningen. Om nykterheten kan ha varit kontrollerad under vistelsetiden kan denna tid dock tillgodoräknas. För att kravet på verifiering av varaktig nykterhet ska anses uppfyllt ska dock tiden efter frigivningen eller utskrivningen uppgå till minst sex månader.

Med **nykterhet** bör enligt ett allmänt råd i föreskrifterna om medicinska krav avses

- när det gäller alkohol, att biologiska markörer ligger inom referensområdet eller att det kan styrkas att de förhöjda värdena beror på annat än alkoholkonsumtion. Sådana biologiska markörer är t.ex. CDT, gamma-GT, MCV. Vidare gäller, oavsett om alkoholmarkörer inom referensområdet redovisas, att det inte finns några andra uppgifter som indikerar att nykterhet inte kan verifieras, t.ex. omhändertagande enligt lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m.,
- när det gäller ej läkarordinerat bruk av psykoaktiva substanser att drogfrihet kan styrkas.
- när det gäller läkarordinerat bruk av psykoaktiva substanser att bruket vid prövning enligt vad som sägs i 15 § inte bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

Enligt föreskrifterna ska nykterheten verifieras genom frekventa och upprepade laboratorieprover. Hur många provtagningar som krävs är däremot inte reglerat, eftersom detta påverkas av beroendets eller missbrukets svårighetsgrad och om personen är i början eller slutet av rehabiliteringen. Med frekvent provtagning bör dock avses minst fyra provtagningar, men i regel betydligt fler, under varje observationstid. Kravet på upprepade laboratorieprover avseende annat substansbruk innebär minst två provtagningstillfällen.

Villkor om läkarintyg

Vid innehav av körkortstillstånd, traktorkort, körkort eller taxiförarlegitimation ska läkarintyg ges in till Transportstyrelsen efter sex månader, därefter efter ytterligare sex månader och därefter efter ytterligare tolv månader. Behovet av villkor om läkarintyg därutöver ska bedömas mot bakgrund av förhållandena i det enskilda fallet.

II. Gällande krav vid utredning efter grovt rattfylleri

Om sökanden under de senaste fem åren före ansökan om körkortstillstånd har dömts för grovt rattfylleri ska enligt körkortslagen och körkortsförordningen till ansökan bifogas ett särskilt läkarutlåtande som styrker att sökanden inte är opålitlig i nykterhetshänseende.

Obs! Om diagnosen beroende eller missbruk kan fastställas gäller kraven under avsnitt I även om personen har gjort sig skyldig till grovt rattfylleri.

Laboratorieundersökningar ska ha skett vid minst fyra tillfällen under observationstiden som ska vara minst sex månader.

Ansökan om körkortstillstånd

Om sökanden under de senaste fem åren före ansökan om körkortstillstånd har dömts för grovt rattfylleri ska till ansökan bifogas ett särskilt läkarutlåtande som styrker att sökanden inte är opålitlig i nykterhetshänseende. Laboratorieundersökningar ska ha skett vid minst fyra tillfällen under observationstiden som ska vara minst sex månader.

Villkor om läkarintyg

När körkortstillstånd har meddelats efter prövning i nykterhetshänseende efter grovt rattfylleri ska läkarintyg ges in efter sex månader och därefter efter ytterligare tolv månader. Behovet av villkor om läkarintyg därutöver ska bedömas mot bakgrund av förhållandena i det enskilda fallet. Laboratorieundersökningar ska ha skett vid minst fyra tillfällen under varje observationstid på sex respektive tolv månader.

Ytterligare upplysningar

Gällande bestämmelser om lämpligheten att ha körkort m.m. finns i körkortslagen (1998:488), körkortsförordningen (1998:980) och Vägverkets föreskrifter om medicinska krav för innehav av körkort m.m. (VVFS 2008:158, ändrade genom VVFS 2008:166).

Läs information på www.korkortsportalen.se. Du kan även ta kontakt med Transportstyrelsen på telefon 0771-81 81 81.

Du ska inte skicka in det här bladet med ditt läkarintyg!